

Socialtjänstförordning;

utfärdad den 29 november 2001.

Regeringen föreskriver följande.

SFS 2001:937

Utkom från trycket
den 7 december 2001

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § I denna förordning ges kompletterande föreskrifter till

- socialtjänstlagen (2001:453),
- lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
- lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

De uttryck och benämningar som används i förordningen har samma betydelse som i dessa lagar.

2 § I förordningen finns bestämmelser om

- riksnormen (2 kap.),
- vad som avses med hem för vård eller boende och familjehem (3 kap. 1–2 §§),
- verksamheten vid hem för vård eller boende (3 kap. 3–9 §§),
- inskrivning i och utskrivning från hem för vård eller boende (3 kap. 10–16 §§),
- hem som drivs av Statens institutionsstyrelse (3 kap. 17–18 §§),
- tillståndspliktig verksamhet och verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn (4 kap.),
- vissa uppgifter för socialnämnden (5 kap.),
- avgifter vid vissa stöd- och hjälpinsatser samt vid vård av barn (6 kap.),
- sammanställningar av personuppgifter och gallring (7 kap.),
- vissa bemyndiganden (8 kap.).

2 kap. Riksnormen

1 § Riksnormen för beräkning av skäliga kostnader enligt 4 kap. 3 § första stycket 1 socialtjänstlagen (2001:453) grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar och delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller.

Riksnormen för ett hushåll under 2002 utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna beräknade enligt följande tabeller.

Personliga kostnader i kronor per barn och ungdom

ej lunch 5 dagar/vecka			
under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år
1 220	1 470	1 140	1 410

med lunch						
under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år
1 360	1 610	1 280	1 610	1 770	2 050	2 320

Personliga kostnader i kronor – vuxna

Ensamstående	Samboende
2 520	4 570

Gemensamma hushållskostnader i kronor – medlemmar i hushållet

1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.
620	710	810	870	970	1 030	1 090

För hushåll med fler än 7 personer beräknas kostnaden för varje tillkommande hushållsmedlem som skillnaden mellan hushåll med 6 respektive 7 personer.

För en vuxen person som inte är att anse som sammanboende, men som ingår i hushållsgemenskap med flera personer, beräknas normen såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

3 kap. Vård i familjehem och i hem för vård eller boende**Definitioner**

1 § Med hem för vård eller boende avses ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Om ett sådant hem drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Som hem för vård eller boende räknas inte sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453).

2 § Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt.

Verksamheten vid hem för vård eller boende

3 § Verksamheten vid hem för vård eller boende skall bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde och utformas så att vistelsen i hemmet upplevs som meningsfull. Den enskildes integritet skall respekteras. De insatser som görs skall anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar.

4 § Verksamheten skall bedrivas i fortlöpande samarbete med den socialnämnd som har det sammanhållande ansvaret för att den enskilde får det stöd och den hjälp som han eller hon behöver.

5 § Vid varje hem för vård eller boende skall det finnas en person med lämplig utbildning som förestår verksamheten. Det skall också finnas sådan personal som i övrigt behövs för en ändamålsenlig verksamhet.

6 § Hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga skall ha tillgång till läkare. En sådan läkare bör ha specialistkompetens inom barn- och ungdomspsykiatri eller allmän psykiatri.

Hem som ger vård och behandling åt missbrukare av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel bör ha tillgång till läkare med särskilda kunskaper som är lämpade för denna verksamhet.

Dessutom bör hem som avses i denna bestämmelse ha tillgång till psykologisk expertis.

7 § Den som vårdas i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende och vars skolplikt har upphört bör vid behov ges möjlighet till kompletterande undervisning och lämplig yrkesutbildning. I varje fall bör han eller hon ges möjlighet till sådan arbetsträning eller annan grundläggande yrkesutbildning som underlättar för honom eller henne att få anställning eller fortsatt yrkesutbildning.

8 § Om den som vårdas i ett hem för vård eller boende drabbas av allvarlig sjukdom eller av allvarligt olycksfall skall någon anhörig till denne samt socialnämnden underrättas utan dröjsmål.

9 § Om en domstol eller en annan myndighet begär att den som vårdas i ett hem för vård eller boende skall inställa sig hos myndigheten, skall han eller hon ges möjlighet att göra det. Om inställelsen skulle vara uppenbart olämplig ur vårdsynpunkt eller annat hinder finns mot inställelsen, skall detta omedelbart anmälas hos myndigheten.

Inskrivning i hem för vård eller boende

10 § Om inskrivning i ett sådant hem för vård eller boende som drivs av Statens institutionsstyrelse beslutar den som förestår vården vid hemmet efter platsanvisning av Statens institutionsstyrelse.

Av 25 § andra stycket lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall framgår att det förutom ett beslut om inskrivning fordras ett särskilt intagningsbeslut för den som tas in med stöd av nämnda lag.

För ungdomar som vårdas enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård gäller särskilda regler.

11 § Inskrivning i ett annat hem för vård eller boende än sådant som drivs av Statens institutionsstyrelse sker efter ansökan. Föreståndaren beslutar om inskrivning, om inte huvudmannen har bestämt annorlunda. Har huvudmannen bestämt en annan ordning för inskrivningen skall denne meddela länsstyrelsen vad som gäller.

Vid inskrivningen skall det särskilt beaktas att hemmet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt.

12 § Om socialnämnden ansöker om inskrivning enligt 10 eller 11 §§ skall nämnden foga sin utredning i ärendet till ansökan. Om ansökan görs av någon annan skall den som beslutar om inskrivning höra socialnämnden, om det behövs.

13 § Om det för den som ansökan avser finns ett beslut om omhändertagande eller om vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, skall en kopia av eller annan underrättelse om det verkställbara beslutet fogas till ansökan.

Utskrivning från hem för vård eller boende

14 § När behovet av vård i hemmet har upphört skall den som vårdas skrivas ut. Föreståndaren beslutar om utskrivning, om inte huvudmannen har bestämt annorlunda. För den som vårdas enligt socialtjänstlagen (2001:453) skall utskrivning ske tidigare om den enskilde eller dennes vårdnadshavare begär det. Detsamma gäller om den enskilde har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken och angelägenheten omfattas av dennes uppdrag, om förvaltaren begär det.

Om den enskilde vårdas med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga får han eller hon inte skrivas ut om inte socialnämnden har begärt eller medgivit det. Om utskrivning från vård med stöd av lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall föreskrivs i den lagen.

Särskilda regler om fastställande av slutdag för verkställighet av slutna ungdomsvård finns i lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård.

15 § Den enskilde får skrivas ut mot sin önskan om han eller hon omöjliggör eller allvarligt försvårar meningsfulla vård- eller hjälpinsatser för sig själv eller de andra som vistas i hemmet, eller om han eller hon behöver annan vård än den som hemmet kan erbjuda. Den enskilde får dock inte skrivas ut om det skulle medföra fara för hans eller hennes hälsa eller liv.

16 § Föreståndaren skall omgående underrätta socialnämnden när det finns anledning till utskrivning. Nämnden skall underrättas i sådan tid att det finns möjlighet att vidta eller förbereda andra behövliga insatser.

Särskilda bestämmelser om hem som drivs av Statens institutionsstyrelse

17 § Statens institutionsstyrelse anger vilka av de hem som avses i 6 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) som utgör hem för särskild tillsyn.

18 § För den som vårdas i ett hem för särskild tillsyn skall det i journalen alltid antecknas beslut enligt 15 a–17 a, 19, 20 §§ och 43 § 3 lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Även beslut enligt 31–32 a, 33 a–36 §§ och 45 § 4 lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall skall antecknas i journalen.

4 kap. Enskild verksamhet

Tillståndspliktig verksamhet

1 § En ansökan till länsstyrelsen enligt 7 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om tillstånd att bedriva enskild verksamhet skall vara skriftlig och ange

1. vilken verksamhet som skall bedrivas,
2. vem som skall bedriva verksamheten,
3. hur verksamheten skall bedrivas och dess omfattning,
4. för vilka grupper verksamheten är avsedd,
5. hur verksamheten skall finansieras,
6. vem som skall förestå verksamheten,
7. personalen samt dess utbildning och erfarenhet.

Ritningar över verksamhetens lokaler samt uppgifter om hur brandskyddet är ordnat skall fogas till ansökan.

Om sökanden är ett bolag, en förening, en samfällighet eller en stiftelse skall sökanden också bifoga bolagsordningen eller stadgarna och uppge vem som har behörighet att företräda bolaget, föreningen eller stiftelsen.

2 § Länsstyrelsen skall ge socialnämnden i den kommun där verksamheten skall bedrivas möjlighet att yttra sig över ansökan.

3 § Länsstyrelsen skall utfärda ett skriftligt bevis när tillstånd har meddelats. Beviset skall innehålla uppgifter om den juridiska eller fysiska person som skall bedriva verksamheten, för vilken grupp verksamheten är godkänd, det högsta antal personer som samtidigt får vårdas i eller omfattas av verksamheten, vem som skall förestå verksamheten samt övriga villkor för tillståndet.

Ett tillstånd skall meddelas tills vidare. Tillståndet får inte överlåtas.

Verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn

4 § För sådan enskild verksamhet som enligt 13 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) står under länsstyrelsens tillsyn skall bestämmelserna i 3 kap. 3–5 och 8 §§ denna förordning gälla på motsvarande sätt.

5 § Om den som bedriver sådan enskild verksamhet som avses i 13 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) lägger ner verksamheten, skall denne omedelbart anmäla detta till länsstyrelsen och socialnämnden.

5 kap. Vissa uppgifter för socialnämnden

1 § För att uppfylla sina skyldigheter enligt 6 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) och även följa situationen för vuxna placerade i familjehem bör den socialnämnd som är placeringsansvarig eller som har lämnat medgivande eller samtycke till sådana placeringar, genom personliga besök av särskilt utsedda representanter för nämnden och på annat lämpligt sätt fortlöpande hålla sig väl förtrogen med förhållandena i hemmen och ge dessa behövligt stöd.

2 § Om socialnämnden får veta att någon åtgärd behöver vidtas i fråga om vårdnad eller förmynderskap för ett barn, skall nämnden göra framställning eller ansökan om det hos den domstol till vilken ärendet hör. Detsamma gäller om nämnden bedömer att ett barn är i behov av målsägandebiträde.

3 § Socialnämnden skall anmäla till överförmyndaren om den finner

1. att god man eller förvaltare enligt föräldrabalken bör förordnas för någon,
2. att någon inte längre bör ha förvaltare, eller
3. att förhållandena talar för att en förälder inte kommer att förvalta sitt barns egendom på ett betryggande sätt.

4 § När socialnämnden har fått en underrättelse enligt 16 kap. 2 § utskönningsförordningen (1981:981) om tiden för en avhysning, skall nämnden samma dag sända en bekräftelse av mottagandet till kronofogdemyndigheten. I bekräftelsen skall det anges vem som är ansvarig handläggare vid socialnämnden.

En kopia av bekräftelsen skall sändas till den som avhysningen avser.

6 kap. Avgifter m.m.

Vissa stöd- och hjälpinsatser

1 § Den ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) får uppgå till högst 80 kronor per dag.

Vård av barn

2 § Föräldrarnas skyldighet enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem än det egna bestäms efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av dem enligt lagen (1996:1030) om underhållsstöd.

Det belopp som var och en av föräldrarna skall bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 8 § första stycket första meningen lagen om underhållsstöd.

Skattemyndigheten skall på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders del i kommunens kostnader enligt första stycket.

3 § Om en förälder har fullgjort en fastställd underhållsskyldighet mot ett barn genom att betala ett engångsbidrag eller annat bidrag till barnets underhåll till en behörig ställföreträdare för barnet för den tid då detta vårdas i ett annat hem än det egna, är föräldern i motsvarande mån fri från skyldighet att ersätta kommunen för dess kostnad under samma tid.

4 § Har socialnämnden fått underhållsbidrag enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) skall nämnden redovisa den del av underhållsbidraget som överstiger vad kommunen får tillgodoräkna sig till den som annars haft rätt till bidraget.

7 kap. Sammanställningar av personuppgifter och gallring

1 § Socialnämnden skall föra en förteckning över de barn som enligt nämndens beslut vistas i familjehem eller efter nämndens medgivande i något annat enskilt hem. Socialstyrelsen fastställer ett formulär för förteckningen.

Socialnämnden skall varje år senast den 31 januari ge in en kopia av förteckningen till länsstyrelsen i länet.

2 § Handlingar som avses i 12 kap. 4 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) skall av hänsyn till forskningens behov undantas från gallring i de kommuner som ingår i Östergötlands, Gotlands och Västernorrlands län samt i Göteborgs kommun. I landets övriga kommuner skall sådana handlingar undantas från gallring när det gäller personer födda den femte, femtonde och tjugofemte i varje månad.

8 kap. Vissa bemyndiganden

1 § Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om insatser inom omsorgen om äldre människor eller människor med funktionshinder till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa enligt 5 kap. 12 § socialtjänstlagen (2001:453).

2 § Socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om vård i familjehem och i hem för vård eller boende enligt 6 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

3 § Socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om behandling av uppgifter enligt 12 kap. 1 § fjärde stycket socialtjänstlagen (2001:453).

4 § Statens institutionsstyrelse får lämna medgivande enligt 18 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga samt 33 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

5 § Socialstyrelsen får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställigheten av socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall samt denna förordning.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2002, då socialtjänstförordningen (1981:750) skall upphöra att gälla.

2. Ett tillstånd eller ett förbud enligt den gamla förordningen skall anses som ett tillstånd eller förbud enligt denna förordning.

På regeringens vägnar

LARS ENGQVIST

Björn Reuterstrand
(Socialdepartementet)